

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1990 Nr. 48

A. TITEL

*Verdrag betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf
(Verdrag Nr. 167 aangenomen door de Internationale
Arbeidsconferentie in haar vijftenzeventigste zitting);
Genève, 20 juni 1988*

B. TEKST

De tekst van het Verdrag is geplaatst in *Trb.* 1989, 139.

C. VERTALING

Verdrag betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Bijeengeroepen te Genève door de Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau en aldaar bijeengekomen op 1 juni 1988 in haar vijftenzeventigste zitting, en

Gelet op de ter zake dienende internationale verdragen en aanbevelingen en, in het bijzonder, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de veiligheidsvoorschriften (in het bouwbedrijf) 1937, de Aanbeveling betreffende samenwerking bij de voorkoming van ongelukken (in het bouwbedrijf), 1937, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de beveiliging tegen ioniserende stralen, 1960, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de beveiliging van machines 1963, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de maximum draaglast van een arbeider 1967, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de voorkoming en de beperking van de beroepsrisico's veroorzaakt door kankerverwekkende stoffen en factoren die dit proces beïnvloeden, 1974, het Verdrag en

de Aanbeveling betreffende de bescherming van werknemers tegen beroepsrisico's in het werkmilieu als gevolg van luchtverontreiniging, lawaai en trillingen, 1977, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, 1981, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende bedrijfsgezondheidsdiensten, 1985, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende veiligheid bij het gebruik van asbest, 1986, en de Lijst van beroepsziekten, zoals in 1980 herzien en als bijlage bij het Verdrag betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten, 1964, gevoegd en

Besloten hebbende tot het aannemen van bepaalde voorstellen met betrekking tot veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf, hetwelk als vierde punt op de agenda van deze zitting staat vermeld, en

Besloten hebbende dat deze voorstellen de vorm zullen krijgen van een internationaal verdrag ter herziening van het Verdrag betreffende de veiligheidsvoorschriften in het bouwbedrijf, 1937,

Neemt heden, de twintigste juni van het jaar negentienhonderd-achtentachtig, het volgende Verdrag aan, dat kan worden aangehaald als het Verdrag betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf, 1988:

1. REIKWIJDE EN BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Artikel 1

1. Dit Verdrag is van toepassing op alle bouw-activiteiten, namelijk op bouwwerkzaamheden, weg- en waterbouwkundige werkzaamheden en montage- en sloopwerkzaamheden, met inbegrip van alle procédés, verrichtingen of transport op een bouwterrein, vanaf het bouwrijp maken van het terrein tot de voltooiing van het project.

2. Een Lid dat dit Verdrag bekrachtigt, kan, na overleg met de meest representatieve organisaties van de betrokken werkgevers en werknemers, voor zover deze bestaan, bepaalde takken van economische bedrijvigheid of bepaalde activiteiten met betrekking waartoe bijzondere, omvangrijke problemen rijzen, uitsluiten van de toepassing van het Verdrag of van bepaalde bepalingen daarvan, mits steeds wordt gezorgd voor een veilige, gezonde werkomgeving.

3. Dit Verdrag is tevens van toepassing op in de nationale wetgeving nader aan te duiden zelfstandige ondernemers.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit Verdrag
a. dekt de term „bouw“:

- (i) bouwwerkzaamheden, met inbegrip van grondwerk en de bouw, verbouwing, renovatie, reparatie, onderhoud (met inbegrip van schoonmaak- en schilderwerkzaamheden) en sloop van alle soorten gebouwen of bouwwerken;
 - (ii) weg- en waterbouwkundige werkzaamheden, met inbegrip van grondwerk en de bouw, verbouwing, reparatie, onderhoud en afbraak van bijvoorbeeld luchthavens, dokken, havens, binnenwaterwegen, dammen, rivierdijken en zeeweringen en beveiligingsvoorzieningen tegen lawines, wegen en snelwegen, spoorwegen, bruggen, tunnels, viaducten en werken verband houdend met voorzieningen voor communicatie, afwatering, rioleering, water, energie e.d.,
 - (iii) het monteren en afbreken van geprefabriceerde gebouwen en bouwwerken, alsmede het vervaardigen van geprefabriceerde elementen op het bouwterrein;
- b. betekent de term „het bouwterrein”: iedere plaats waarop een van de in letter a hierboven omschreven werkzaamheden of verrichtingen plaatsvindt;
- c. betekent de term „arbeidsplaats”: elke plaats waar werknemers zich moeten bevinden of waarheen zij zich moeten begeven wegens hun werk en die onder toezicht staat van een werkgever, zoals omschreven in letter e hieronder;
- d. betekent de term „werknemer”: iedereen die is betrokken bij bouwwerkzaamheden;
- e. betekent de term „werkgever”:
- (i) iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die een of meer werknemers op een bouwterrein in dienst heeft; en
 - (ii) naar het zinsverband vereist, de hoofdaannemer, de aannemer of de onderaannemer;
- f. betekent de term „deskundig persoon”: een persoon die beschikt over toereikende bekwaamheden, zoals een passende opleiding en voldoende kennis, ervaring en vaardigheden voor het veilig verrichten van specifieke werkzaamheden. De bevoegde autoriteiten kunnen passende normen vaststellen, aan de hand waarvan zodanige personen kunnen worden aangewezen en zij kunnen bepalen welke taken aan die personen kunnen worden toebedeeld;
- g. betekent de term „steiger”: iedere tijdelijke constructie, al dan niet vast, opgehangen of beweegbaar, en de ondersteunende delen daarvan, gebruikt om werknemers en materialen te dragen of om toegang te verkrijgen tot een zodanig bouwwerk en dat niet kan worden aangemerkt als „hijs- of hefwerktuig”, zoals omschreven onder letter h hieronder;
- h. betekent de term „hijs- of hefwerktuig”: ieder vast of beweegbaar toestel, dat wordt gebruikt om personen of goederen omhoog of omlaag te verplaatsen;
- i. betekent de term „hijsgereedschap”: alle apparatuur of middelen, met behulp waarvan een lading kan worden bevestigd aan een

hijs- of hefwerktuig, maar die geen integrerend deel van het werktuig of de lading vormt.

II. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 3

De meest representatieve organisaties van de betrokken werkgevers en werknemers moeten worden geraadpleegd over maatregelen om de bepalingen van dit Verdrag ten uitvoer te leggen.

Artikel 4

Ieder Lid dat dit Verdrag bekrachtigt, verbindt zich, op basis van een evaluatie van de bestaande gevaren voor de veiligheid en de gezondheid, wetgeving aan te nemen en te handhaven die de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag waarborgt.

Artikel 5

1. De ingevolge artikel 4 hierboven aangenomen wetgeving kan erin voorzien dat zij in de praktijk moet worden toegepast door middel van technische normen of gebruiksvorschriften of andere passende methoden, die verenigbaar zijn met de nationale omstandigheden en praktijk.

2. Bij de tenuitvoerlegging van artikel 4 en het eerste lid van dit artikel dient ieder Lid naar behoren rekening te houden met de ter zake dienende, door erkende internationale organisaties op het gebied van de standaardisatie aangenomen normen.

Artikel 6

Er dienen maatregelen te worden getroffen om te waarborgen dat werkgevers en werknemers samenwerken, in overeenstemming met in de nationale wetgeving vast te stellen regelingen, ten einde de veiligheid en de gezondheid op bouwterreinen te bevorderen.

Artikel 7

In de nationale wetgeving dient te worden bepaald dat werkgevers en zelfstandig werkenden verplicht zijn zich te houden aan de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen op de arbeidsplaats.

Artikel 8

1. Wanneer twee of meer werkgevers te gelijker tijd werkzaamheden verrichten op een bouwterrein:

a. is de hoofdaannemer of een ander persoon of instantie die daadwerkelijk toezicht houdt op of de eerst verantwoordelijke is voor het geheel der werkzaamheden op het bouwterrein, verantwoordelijk voor het coördineren van de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen en, voor zover dit verenigbaar is met de nationale wetgeving, voor het verzekeren van de naleving van zodanige maatregelen;

b. dient de hoofdaannemer of een ander persoon of instantie die daadwerkelijk toezicht houdt op of de eerst verantwoordelijke is voor het geheel der werkzaamheden op het bouwterrein, wanneer hij niet op het terrein aanwezig is, voor zover zulks verenigbaar is met de nationale wetgeving, een deskundig persoon of instantie op het bouwterrein aan te wijzen, die over de benodigde bevoegdheden en middelen beschikt om namens hem te zorgen voor de coördinatie en de naleving van de maatregelen, vervat in letter a hierboven;

c. blijft iedere werkgever ten opzichte van de onder zijn gezag geplaatste werknemers verantwoordelijk voor de toepassing van de voorgeschreven maatregelen.

2. Wanneer werkgevers of zelfstandig werkenden te gelijker tijd werkzaamheden verrichten op een bouwterrein, zijn zij verplicht samen te werken bij de toepassing van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen zoals vastgelegd in de nationale wetgeving.

Artikel 9

Degene die zich bezighouden met het ontwerpen en plannen van een bouwproject dienen rekening te houden met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het bouwterrein overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.

Artikel 10

In de nationale wetgeving dient te worden bepaald dat werknemers het recht en de plicht hebben op iedere arbeidsplaats een actieve bijdrage te leveren aan de zorg voor veilige arbeidsomstandigheden, voor zover zij zeggenschap hebben over het materieel en de werkwijzen, en hun mening te geven over de te volgen arbeidsprocedures, voor zover deze van invloed zijn op de veiligheid en de gezondheid.

Artikel 11

In de nationale wetgeving dient te worden bepaald dat werknemers de plicht hebben:

a. zo nauw mogelijk samen te werken met hun werkgever bij de toepassing van de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen;

b. in redelijke mate zorg te dragen voor hun eigen veiligheid en gezondheid en die van anderen, op wie hun doen en laten in het werk van invloed zou kunnen zijn;

c. gebruik te maken van de hun ter beschikking gestelde middelen en geen verkeerd gebruik te maken van alles dat ter bescherming van henzelf of van derden ter beschikking is gesteld;

d. iedere situatie die naar hun mening gevaar zou kunnen opleveren en waaraan zij zelf niet naar behoren het hoofd kunnen bieden onverwijld te melden aan hun rechtstreekse meerdere en aan de werknemersvertegenwoordiger die is belast met het toezicht op de veiligheid, zo die er is;

e. zich te houden aan de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen.

Artikel 12

1. In de nationale wetgeving dient te worden bepaald dat een werknemer het recht heeft zich te verwijderen van een gevaar, wanneer hij goede redenen heeft om aan te nemen dat er een dreigend en ernstig gevaar voor zijn veiligheid of gezondheid bestaat en dat hij verplicht is zijn meerdere hiervan onverwijld in kennis te stellen.

2. Wanneer er gevaar dreigt voor de veiligheid van de werknemers dient de werkgever onverwijld stappen te ondernemen om het werk stop te zetten, en waar nodig, zijn werknemers te evacueren.

III. PREVENTIEVE EN BESCHERMENDE MAATREGELEN

Artikel 13

Veiligheid op de arbeidsplaats

1. Er dienen alle passende voorzorgsmaatregelen te worden getroffen om te waarborgen dat elke arbeidsplaats veilig is en geen gevaar oplevert voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers.

2. Er dient te worden gezorgd voor de aanleg en onderhoud van veilige voorzieningen voor het betreden en verlaten van iedere arbeidsplaats en waar passend, dienen deze te zijn aangeduid.

3. Er dienen alle passende voorzorgsmaatregelen te worden getroffen.

fen om personen die zich bevinden op of in de nabijheid van een bouwterrein te beschermen tegen alle gevaren die zich op dit terrein zouden kunnen voordoen.

Artikel 14

Steigers en ladders

1. Wanneer er op of vanaf de grond of vanaf een gedeelte van een gebouw of een ander permanent bouwwerk niet veilig kan worden gewerkt, dient er een veilige, voor de uitvoering van de werkzaamheden geschikte steiger te worden aangebracht en onderhouden, of moeten andere, even veilige en passende voorzieningen worden getroffen.

2. Wanneer er geen andere veilige middelen voorhanden zijn om toegang te verkrijgen tot een arbeidsplaats op een verhoogd niveau, dient te worden gezorgd voor passende, deugdelijke ladders. Deze moeten naar behoren worden vastgezet, zodat zij bestand zijn tegen onverwachte bewegingen.

3. Alle steigers en ladders dienen te worden gebouwd en gebruikt in overeenstemming met de nationale wetgeving.

4. Steigers dienen op in de nationale wetgeving voor te schrijven gevallen en tijdstippen te worden geïnspecteerd door een bevoegd persoon.

Artikel 15

Hijs- of hefwerktuigen en hijsgereedschap

1. Alle hijs- of hefwerktuigen en hijsgereedschap, met inbegrip van de samenstellende delen daarvan, de toebehoren, verankeringen en steunen, dienen:

a. van een goed ontwerp en een degelijke constructie te zijn, te zijn vervaardigd uit deugdelijk materiaal en sterk genoeg te zijn voor het doel waarvoor zij worden gebruikt;

b. naar behoren te worden geïnstalleerd en gebruikt;

c. in goede staat te worden gehouden;

d. op in de nationale wetgeving voor te schrijven gevallen en tijdstippen te worden onderzocht en beproefd door een bevoegd persoon; de uitkomsten van deze onderzoeken en proeven dienen te worden geregistreerd;

e. te worden bediend door werknemers die hiertoe naar behoren zijn opgeleid in overeenstemming met de nationale wetgeving.

2. Een hijs- of hefwerktuig mag alleen dan worden gebruikt voor het omhoog of omlaag brengen, danwel het vervoeren van personen,

indien het voor dat doel is gebouwd, geïnstalleerd en wordt gebruikt in overeenstemming met de nationale wetgeving of indien dat niet het geval is, in een noodsituatie ter voorkoming van ernstig persoonlijk letsel of een dodelijk ongeval wanneer het hijs- of hefwerktuig hiertoe veilig is te gebruiken.

Artikel 16

Vervoermiddelen en materieel voor grondverzet en transport van materialen

1. Alle vervoermiddelen en materieel voor grondverzet of transport van materialen dienen:

a. van een goed ontwerp en een degelijke constructie te zijn, waarbij voorzover mogelijk rekening dient te zijn gehouden met ergonomische beginselen:

b. in goede staat te worden gehouden;

c. op de juiste wijze te worden gebruikt;

d. te worden bediend door werknemers die hiervoor een passende opleiding hebben ontvangen in overeenstemming met de nationale wetgeving.

2. Op alle bouwterreinen waarop voertuigen en materieel voor grondverzet of transport van materialen worden gebruikt,

a. dienen daarvoor veilige en passende toegangswegen te worden aangelegd; en

b. dient het verkeer zodanig te zijn georganiseerd en te worden gecontroleerd dat het veilig gebruik van deze voertuigen en dit materieel is gewaarborgd.

Artikel 17

Installaties, machinerieën, materieel en handgereedschappen

1. Installaties, machinerieën en materieel, met inbegrip van handgereedschappen, al dan niet machinaal aangedreven, dienen

a. van een goed ontwerp en een degelijke constructie te zijn, waarbij voor zover mogelijk rekening dient te zijn gehouden met ergonomische beginselen;

b. in goede staat te worden gehouden;

c. uitsluitend te worden gebruikt voor werkzaamheden waarvoor zij zijn ontworpen, tenzij een bevoegd persoon tot de slotsom is gekomen dat zij veilig kunnen worden gebruikt voor andere doeleinden dan de oorspronkelijk voorziene;

d. te worden bediend door werknemers die hiervoor een passende opleiding hebben ontvangen.

2. Zo nodig dienen door de fabrikant of de werkgever toereikende

instructies voor het veilig gebruik ervan te worden gegeven, in een voor de gebruikers begrijpelijke vorm.

3. Drukinstallaties en -apparatuur dienen in op in de nationale wetgeving bepaalde gevallen en tijdstippen te worden onderzocht en beproefd door een bevoegd persoon.

Artikel 18

Werkzaamheden op hoogte, met inbegrip van werkzaamheden op daken

1. Daar waar het nodig is om te beschermen tegen gevaar of waar de hoogte van een bouwwerk of zijn helling de waarde bepaald in de nationale wetgeving overschrijdt, dienen voorzorgsmaatregelen te worden getroffen om te voorkomen dat werknemers en gereedschappen of andere voorwerpen of materialen naar beneden vallen.

2. Wanneer van werknemers wordt verlangd dat zij op of in de nabijheid van daken of andere met kwetsbare materialen bedekte plaatsen werken, waar zij doorheen zouden kunnen vallen, dienen voorzorgsmaatregelen te worden getroffen om te voorkomen dat zij per ongeluk op het breekbare materiaal stappen of er doorheen vallen.

Artikel 19

Afgravingen, schachten, grondwerk, ondergronds werk en tunnels

Bij afgravingen, in schachten, bij grondwerk, bij ondergronds werk of in tunnels dienen toereikende voorzorgen te worden getroffen:

a. door passende stempeling aan te brengen of anderszins te beveiligen tegen gevaar voor werknemers door het vallen of losraken van aarde, gesteente of ander materiaal;

b. om te beveiligen tegen gevaren die voortkomen uit het vallen van personen, materialen of voorwerpen of ontstaan doordat er water de afgraving, de schacht, het grondwerk, de ondergrondse werkplaats of de tunnel binnenstroomt;

c. om te voorzien in toereikende ventilatie op iedere arbeidsplaats, ten einde een atmosfeer te handhaven waarin normaal kan worden ademdehaald en alle rook, gassen, dampen, stof of andere onzuiverheden te beperken tot een niveau waarop zij niet gevaarlijk of schadelijk zijn voor de gezondheid en binnen de grenzen blijven, die door de nationale wetgeving zijn gesteld;

d. om de werknemers in staat te stellen zich in veiligheid te stellen in geval van brand of wanneer er water of materiaal binnenstroomt;

e. om gevaren te vermijden waaraan werknemers blootstaan door mogelijke ondergronds dreigende gevaren, zoals de stroming van vloeistoffen of de aanwezigheid van gasbellen, en wel door passend onderzoek te verrichten om deze te lokaliseren.

Artikel 20

Kistdammen en caissons

1. Iedere kistdam en caisson dient:
 - a. goed te zijn gebouwd van geschikt en deugdelijk materiaal en sterk genoeg te zijn;
 - b. te zijn uitgerust met toereikende voorzieningen opdat werknemers zich in veiligheid kunnen stellen ingeval er water of materiaal binnenstroomt.
2. Het bouwen, plaatsen, wijzigen of ontmantelen van een kistdam of caisson vindt alleen plaats onder rechtstreeks toezicht van een deskundig persoon.
3. Iedere kistdam en caisson dient met voorgeschreven tussenpozen door een bevoegd persoon te worden geïnspecteerd.

Artikel 21

Werkzaamheden onder overdruk

1. Werkzaamheden onder overdruk mogen alleen worden verricht in overeenstemming met door de nationale wetgeving voorgeschreven maatregelen.
2. *Werkzaamheden onder overdruk mogen alleen worden verricht* door werknemers wier lichamelijke geschiktheid door een medisch onderzoek is vastgesteld en wanneer er een deskundig persoon aanwezig is om toezicht uit te oefenen op de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 22

Ondersteuningsconstructies en bekistingen

1. Ondersteuningsconstructies en onderdelen daarvan, bekistingen, beschot en stempeling dienen alleen onder toezicht van een deskundig persoon te worden opgebouwd.
2. Er dienen toereikende voorzorgsmaatregelen te worden getroffen om te waken voor gevaar voor werknemers doordat een bouwwerk tijdelijk zwak of instabiel is.
3. Bekistingen, beschot en stempeling dienen zodanig te zijn ontworpen, gebouwd en onderhouden dat zij bestand zijn tegen elke belasting waaraan zij kunnen worden onderworpen.

Artikel 23

Werkzaamheden boven water

Wanneer werkzaamheden worden verricht boven of in de nabijheid van water dienen toereikende maatregelen te worden getroffen om:

- a. te voorkomen dat werknemers in het water vallen;
- b. werknemers die dreigen te verdrinken, te redden;
- c. voorzien in voldoende, veilige vervoermiddelen.

Artikel 24

Sloopwerkzaamheden

Wanneer de sloop van een gebouw of een bouwwerk gevaar zou kunnen opleveren voor werknemers of het publiek:

- a. dienen passende voorzorgen, methoden en procedures te worden gevolgd met inbegrip van die voor afvoer van afval- of reststoffen, in overeenstemming met de nationale wetgeving;
- b. dienen de werkzaamheden alleen te worden gepland en ondernomen onder toezicht van een deskundig persoon.

Artikel 25

Verlichting

Op iedere arbeidsplaats en iedere andere plaats op het bouwterrein waar mogelijk een werknemer langskomt, dient toereikende, passende verlichting te worden aangebracht, met inbegrip van, zonedig, draagbare verlichtingsapparatuur.

Artikel 26

Elektriciteit

1. Alle elektrische apparatuur en installaties dienen door een deskundig persoon te worden gebouwd, geïnstalleerd en onderhouden en zo te worden gebruikt dat zij geen gevaar opleveren.

2. Voordat met bouwwerkzaamheden wordt begonnen en gedurende de voortgang daarvan dienen passende maatregelen te worden genomen om vast te stellen of er zich onder of boven of op het werkteerrein onder spanning staande kabels of elektrische apparaten bevinden en werknemers tegen de gevaren daarvan te beschermen.

3. Aanleg en onderhoud van elektrische kabels en apparaten op het bouwterrein dienen te beantwoorden aan de op nationaal niveau toegepaste technische regels en normen.

Artikel 27

Explosieven

Explosieven mogen niet worden opgeslagen, vervoerd, gehanteerd of gebruikt:

a. dan onder de in de nationale wetgeving voorgeschreven voorwaarden; en

b. dan door een deskundig persoon, die alle noodzakelijke maatregelen dient te treffen om te waarborgen dat werknemers en andere personen niet worden blootgesteld aan gevaar van verwonding.

Artikel 28

Gevaren voor de gezondheid

1. Wanneer een werknemer de kans loopt te worden blootgesteld aan chemische, natuurkundige of biologische stoffen, in een mate die gevaar zou kunnen opleveren voor de gezondheid, dienen passende maatregelen te worden getroffen om zulk een blootstelling te voorkomen.

2. De in het eerste lid hierboven bedoelde voorzorgsmaatregelen omvatten:

a. de vervanging van gevaarlijke stoffen door onschadelijke of minder gevaarlijke stoffen, waar dit mogelijk is; of

b. technische maatregelen van toepassing op installaties, machineën, materieel of processen; of

c. wanneer niet kan worden voldaan aan het gestelde in de letters a of b hierboven, andere doeltreffende maatregelen, waaronder het gebruik van beschermende persoonlijke uitrusting en beschermende kleding.

3. Wanneer werknemers zich moeten begeven in een ruimte waarin giftige of schadelijke stoffen aanwezig kunnen zijn of waarin een tekort aan zuurstof kan bestaan, danwel de atmosfeer brandgevaarlijk kan zijn, dienen toereikende maatregelen te worden getroffen om tegen gevaar te beschermen.

4. Afvalstoffen mogen niet worden vernietigd op een bouwterrein of ervan worden verwijderd op een wijze die gevaar zou kunnen opleveren voor de gezondheid.

Artikel 29

Brandpreventie

1. De werkgever dient alle passende maatregelen te treffen om:

- a. brandgevaar te vermijden;
 - b. een uitgebroken brand snel en doeltreffend te bestrijden;
 - c. personen snel en veilig te evacueren
2. Er dient te worden gezorgd voor voldoende, passende opslagruimte voor brandbare vloeistoffen, vaste stoffen en gassen.

Artikel 30

Persoonlijke beschermingsmiddelen

1. Waar niet op andere wijze toereikende bescherming kan worden geboden tegen ongevallen of gevaren voor de gezondheid, met inbegrip van blootstelling aan ongunstige omstandigheden, dienen passende persoonlijke beschermingsmiddelen, rekening houdend met de aard der werkzaamheden en de gevaren, door de werkgever te worden verschaft en onderhouden zonder dat dit voor de werknemers kosten met zich meebrengt, zoals kan worden voorgeschreven door de nationale wetgeving.

2. De werkgever dient de werknemers in staat te stellen gebruik te maken van de persoonlijke beschermingsmiddelen en erop toe te zien dat deze naar behoren worden gebruikt.

3. Persoonlijke beschermingsmiddelen dienen te voldoen aan de door de bevoegde autoriteit gestelde normen, waarbij voor zover mogelijk rekening wordt gehouden met ergonomische beginselen.

4. Van de werknemers wordt verlangd dat zij naar behoren gebruik maken van, en zorg dragen voor de hun verstrekte persoonlijke beschermingsmiddelen.

Artikel 31

Eerste hulp

De werkgever dient er zorg voor te dragen dat er te allen tijde eerste hulp kan worden verleend en dat hiervoor opgeleid personeel beschikbaar is. Er dienen regelingen te worden getroffen om te verzekeren dat werknemers die een ongeval hebben gekregen of plotseling ziek worden, worden overgebracht naar elders voor medische behandeling.

Artikel 32

Welzijn

1. Op of in de nabijheid van ieder bouwterrein moet in voldoende mate drinkwater beschikbaar zijn.

2. Op of in de nabijheid van ieder bouwterrein dienen afhankelijk van het aantal werknemers en de duur van het werk, de volgende faciliteiten te worden geboden en onderhouden:

- a. sanitaire voorzieningen en wasgelegenheid;
- b. kleedruimten en ruimten voor het opbergen en het drogen van kleding;
- c. ruimte voor het gebruiken van maaltijden en om te schuilen, wanneer het werk wordt onderbroken wegens slechte weersomstandigheden.

3. Mannelijke en vrouwelijke werknemers behoren de beschikking te hebben over aparte sanitaire voorzieningen en wasgelegenheid.

Artikel 33

Voorlichting en opleiding

Werknemers dienen voldoende en op passende wijze:

- a. te worden voorgelicht omtrent mogelijke gevaren voor de veiligheid en de gezondheid waaraan zij op hun arbeidsplaats kunnen worden blootgesteld;
- b. te worden geïnstrueerd en opgeleid in de toepassing van de beschikbare middelen ter voorkoming en beheersing van en ter bescherming tegen deze gevaren.

Artikel 34

Melding van ongevallen en ziekten

De nationale wetgeving dient te voorzien in de melding binnen een voorgeschreven tijdvak van bedrijfsongevallen en beroepsziekten aan de bevoegde autoriteit.

IV. TENUITVOERLEGGING

Artikel 35

Ieder Lid dient:

- a. alle noodzakelijke maatregelen te treffen, met inbegrip van passende straffen en corrigerende maatregelen, om te zorgen dat de bepalingen van het Verdrag daadwerkelijk worden toegepast;
- b. te zorgen voor passende inspectiediensten om toezicht te houden op de toepassing van de ingevolge het Verdrag te nemen maatregelen en deze diensten de middelen te verschaffen die nodig zijn voor het vervullen van hun taak, of zich ervan te vergewissen dat er een passende inspectie wordt verricht.

V. SLOTBEPALINGEN

Artikel 36

Dit Verdrag herziet het Verdrag betreffende de veiligheidsvoorschriften in het Bouwbedrijf, 1937.

Artikel 37

De formele bekrachtigingen van dit Verdrag worden medegedeeld aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau en door hem geregistreerd.

Artikel 38

1. Dit Verdrag is slechts verbindend voor de Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie, die hun bekrachtiging door de Directeur-Generaal hebben doen registreren.

2. Het treedt in werking twaalf maanden na de datum waarop de bekrachtiging van twee Leden door de Directeur-Generaal zijn geregistreerd.

3. Vervolgens treedt dit Verdrag voor ieder Lid in werking twaalf maanden na de datum waarop zijn bekrachtiging is geregistreerd.

Artikel 39

1. Ieder Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd, kan het opzeggen na afloop van een termijn van tien jaar na de datum waarop het Verdrag voor het eerst in werking is getreden, door middel van een aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau gerichte en door deze geregistreeerde verklaring. De opzegging wordt eerst van kracht een jaar na de datum waarop zij is geregistreerd.

2. Ieder Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd en niet binnen een jaar na afloop van de termijn van tien jaar als bedoeld in het vorige lid, gebruik maakt van de bevoegdheid tot opzegging voorzien in dit artikel, is voor een nieuwe termijn van tien jaar gebonden en kan daarna dit Verdrag opzeggen na afloop van elke termijn van tien jaar op de voorwaarden, voorzien in dit artikel.

Artikel 40

1. De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau stelt alle Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie in kennis van de registratie van alle bekrachtigingen en opzeggingen die hem door de Leden van de Organisatie zijn medegedeeld.

2. Bij de kennisgeving aan de Leden van de Organisatie van de registratie van de tweede hem medegedeelde bekrachtiging, vestigt de Directeur-Generaal de aandacht van de Leden op de datum waarop dit Verdrag in werking treedt.

Artikel 41

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau doet aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties mededeling, ter registratie in overeenstemming met het bepaalde in artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties, van de volledige bijzonderheden omtrent alle bekrachtigingen en opzeggingen die hij overeenkomstig de bepalingen van de voorgaande artikelen heeft geregistreerd.

Artikel 42

De Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau brengt, telkens wanneer deze dit noodzakelijk acht, aan de Algemene Conferentie verslag uit over de toepassing van dit Verdrag en onderzoekt of het wenselijk is de gehele of gedeeltelijke herziening ervan op de agenda van de Conferentie te plaatsen.

Artikel 43

1. Indien de Conferentie een nieuw Verdrag aanneemt, houdende gehele of gedeeltelijke herziening van dit Verdrag, zal, tenzij het nieuwe Verdrag anders bepaalt:

a. bekrachtiging door een Lid van het nieuwe Verdrag, houdende herziening, van rechtswege onmiddellijke opzegging van dit Verdrag ten gevolge hebben, niettegenstaande het bepaalde in artikel 39 hierboven, onder voorbehoud evenwel dat het nieuwe Verdrag, houdende herziening, in werking is getreden:

b. met ingang van de datum waarop het nieuwe Verdrag, houdende herziening, in werking is getreden, kan dit Verdrag niet langer door de Leden worden bekrachtigd.

2. Dit Verdrag blijft echter naar vorm en inhoud van kracht voor de Leden die het hebben bekrachtigd en die het nieuwe Verdrag, houdende herziening, niet hebben bekrachtigd.

Artikel 44

De Engelse en de Franse tekst van dit Verdrag zijn gelijkelijk gezaghebbend.

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van het Verdrag, naar behoren aangenomen door de Algemene Conferentie van de Interna-

tionale Arbeidsorganisatie tijdens haar vijfenzeventigste zitting, die te Genève werd gehouden en op tweeëntwintig juni 1988 voor gesloten werd verklaard.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekening hebben geplaatst op de tweeëntwintigste juni 1988:

De Voorzitter van de Conferentie,

(w.g.) WOLFGANG BEIJREUTHER

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau,

(w.g.) FRANCIS BLANCHARD

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 1989, 139.

E. BEKRACHTIGING

Zie *Trb.* 1989, 139.

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1989, 139.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1989, 139.

De vertaling van de op 20 juni 1988 aangenomen Aanbeveling 175 luidt als volgt:

Aanbeveling betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Bijeengeroepen te Genève door de Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau en aldaar bijeengekomen op 1 juni 1988, in haar vijfenzeventigste zitting, en

Gelet op de ter zake dienende internationale verdragen en aanbevelingen en, in het bijzonder, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de veiligheidsvoorschriften (in het bouwbedrijf), 1937, de Aanbeve-

ling betreffende samenwerking bij de voorkoming van ongelukken (in het bouwbedrijf), 1937, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de beveiliging tegen ioniserende stralen, 1960, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de beveiliging van machines, 1963, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de maximum draaglast van een arbeider, 1967, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de voorkoming en de beperking van de beroepsrisico's, veroorzaakt door kankerverwekkende stoffen en factoren die dit proces beïnvloeden, 1974, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende de bescherming van werknemers tegen beroepsrisico's in het werkmilieu als gevolg van luchtverontreiniging, lawaai en trillingen, 1977, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, 1981, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende bedrijfsgezondheidsdiensten, 1985, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende veiligheid bij het gebruik van asbest, 1986, en de Lijst van beroepsziekten, zoals in 1980 herzien en als bijlage bij het Verdrag betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten, 1964, gevoegd en

Besloten hebbende tot het aannemen van bepaalde voorstellen met betrekking tot de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf, hetwelk als vierde punt op de agenda van deze zitting staat vermeld, en

Besloten hebbende dat deze voorstellen de vorm zullen krijgen van een aanbeveling tot aanvulling van het Verdrag betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf,

neemt heden, de twintigste juni van het jaar negentienhonderdachtentachtig, de volgende aanbeveling aan, die kan worden aangehaald als de Aanbeveling betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf, 1988:

I. REIKWIJDTE EN BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

I. De bepalingen van het Verdrag betreffende de veiligheid en gezondheid in het bouwbedrijf, 1988 (hierna te noemen „het Verdrag”) en van deze Aanbeveling zouden in het bijzonder dienen te worden toegepast op:

- a. bouwwerkzaamheden, weg- en waterbouwkundige werkzaamheden en het monteren en afbreken van geprefabriceerde gebouwen en bouwwerken, zoals omschreven in artikel 2a van het Verdrag;
- b. het vervaardigen en monteren van olieboorinstallaties en offshore installaties, terwijl deze op het vasteland worden gebouwd.

2. Voor de toepassing van deze Aanbeveling

a. dekt de term „bouwwerkzaamheden”:

- (i) bouwwerkzaamheden, met inbegrip van grondwerk en de

bouw, verbouwing, renovatie, reparatie, onderhoud (met inbegrip van schoonmaak- en schilderwerkzaamheden) en sloop van alle soorten gebouwen of bouwwerken;

(ii) weg- en waterbouwkundige werkzaamheden, met inbegrip van grondwerk en de bouw, verbouwing, reparatie, onderhoud en afbraak van bijvoorbeeld luchthavens, dokken, havens, binnenwaterwegen, dammen, rivierdijken en zeeweringen en beveiligingsvoorzieningen tegen lawines, wegen en snelwegen, spoorwegen, bruggen, tunnels, viaducten en werken verband houdend met voorzieningen voor communicatie, afwatering, rioleering, water en energie e.d.,

(iii) het monteren en afbreken van geprefabriceerde gebouwen en bouwwerken, alsmede het vervaardigen van geprefabriceerde elementen op het bouwterrein;

b. betekent de term „het bouwterrein”: iedere plaats waarop een van de in letter a hierboven omschreven werkzaamheden of verrichtingen plaatsvindt;

c. betekent de term „arbeidsplaats”: elke plaats waar werknemers zich moeten bevinden of waarheen zij zich moeten begeven wegens hun werk en die onder toezicht staat van een werkgever, zoals omschreven in letter f hieronder;

d. betekent de term „werknemer”: iedereen die is betrokken bij bouwwerkzaamheden;

e. betekent de term „vertegenwoordigers van werknemers”: personen die ingevolge het nationale recht of de nationale praktijk als zodanig worden erkend;

f. betekent de term „werkgever”:

(i) iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die een of meer werknemers op een bouwterrein in dienst heeft; en

(ii) naar het zinsverband vereist, de hoofdaannemer, de aannemer of de onderaannemer;

g. betekent de term „deskundig persoon”: een persoon die beschikt over toereikende bekwaamheden, zoals een passende opleiding en voldoende kennis, ervaring en vaardigheden voor het veilig verrichten van specifieke werkzaamheden. De bevoegde autoriteiten kunnen passende normen vaststellen, aan de hand waarvan zodanige personen kunnen worden aangewezen en zij kunnen bepalen welke taken aan die personen kunnen worden toebedeeld;

h. betekent de term „steiger” iedere tijdelijke constructie, al dan niet vast, opgehangen of beweegbaar, en de ondersteunende delen daarvan, gebruikt om werknemers en materialen te dragen of om toegang te verkrijgen tot een zodanig bouwwerk en dat niet kan worden aangemerkt als „hijs- of hefwerktuig”, zoals omschreven in letter i hieronder;

i. betekent de term „hijs- of hefwerktuig”: ieder vast of beweegbaar toestel, dat wordt gebruikt om personen of goederen omhoog of omlaag te verplaatsen;

j. „hijsgereedschap”: alle apparatuur of middelen, met behulp waarvan een lading kan worden bevestigd aan een hijs- of hefwerktuig, maar die geen integrerend deel van het werktuig of de lading vormt.

3. De bepalingen van deze Aanbeveling zouden tevens van toepassing dienen te zijn op in de nationale wetgeving als zodanig aangemerkte zelfstandig werkenden.

II. ALGEMENE BEPALINGEN

4. De nationale wetgeving zou dienen te eisen dat werkgevers en zelfstandig werkenden in het algemeen de plicht hebben te zorgen voor een veilige en gezonde arbeidsplaats en zich te houden aan de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen.

5. 1. Wanneer twee of meer werkgevers werkzaamheden verrichten op een bouwterrein, zouden zij verplicht dienen te zijn met elkaar samen te werken, alsmede met andere personen die aan de lopende bouwwerkzaamheden deelnemen, met inbegrip van de eigenaar van het terrein of diens vertegenwoordiger, ten einde de voorgeschreven veiligheids- en gezondheidsmaatregelen na te leven.

2. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de coördinatie van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen op het bouwterrein dient te berusten bij de hoofdaannemer of een andere persoon die primair verantwoordelijk is voor de uitvoering van het werk.

6. De maatregelen die moeten worden getroffen om te waarborgen dat er sprake is van georganiseerde samenwerking tussen werkgevers en werknemers ten einde de veiligheid en de gezondheid op bouwterreinen te bevorderen, zouden dienen te worden voorgeschreven in de nationale wetgeving of door de bevoegde autoriteit. Deze maatregelen zouden dienen te omvatten:

a. de instelling van veiligheids- en gezondheidscommissies, waarin werkgevers en werknemers zijn vertegenwoordigd met nader te omschrijven bevoegdheden en taken;

b. de verkiezing of benoeming van afgevaardigden van de werknemers voor veiligheidszaken, met nader voor te schrijven bevoegdheden en taken;

c. de benoeming door de werkgever van personen die beschikken over de juiste bekwaamheden en ervaring om de veiligheid en gezondheid te bevorderen;

d. de opleiding van afgevaardigden voor veiligheidszaken en leden van de veiligheidscommissie.

7. Degenen die zich bezighouden met het ontwerpen en plannen van een bouwproject dienen rekening te houden met de veiligheid en

de gezondheid van de werknemers op het bouwterrein, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk.

8. Bij het ontwerpen van bouwapparatuur, gereedschappen, beschermende uitrusting en andere soortgelijk materieel zou rekening dienen te worden gehouden met ergonomische beginselen.

III. PREVENTIEVE EN BESCHERMENDE MAATREGELEN

9. Bouwwerkzaamheden zouden op zodanige wijze dienen te worden gepland, voorbereid en uitgevoerd dat:

a. gevaren die op de arbeidsplaats zouden kunnen ontstaan, zo mogelijk worden voorkomen;

b. overmatig of onnodig inspannende houdingen en bewegingen bij het werk worden vermeden;

c. bij de organisatie van het werk rekening wordt gehouden met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers;

d. gebruik wordt gemaakt van materialen en produkten die geschikt zijn vanuit een oogpunt van veiligheid en gezondheid;

e. werkwijzen worden gevolgd, die werknemers beschermen tegen de schadelijke gevolgen van chemische, natuurkundige en biologische stoffen.

10. In de nationale wetgeving zou dienen te worden bepaald dat de bevoegde autoriteit in kennis dient te worden gesteld van bouwterreinen van een bepaalde omvang en duur der werkzaamheden en kenmerken.

11. Werknemers zouden het recht en de plicht dienen te hebben op elke arbeidsplaats bij te dragen aan het scheppen van veilige werkomstandigheden voor zover zij zeggenschap hebben over de apparatuur en de werkwijzen, en hun mening te geven met betrekking tot de gekozen arbeidsprocedures voor zover deze van invloed kunnen zijn op de veiligheid en de gezondheid.

Veiligheid op de arbeidsplaats

12. Op de bouwterreinen zouden maatregelen dienen te worden genomen en toegepast met betrekking tot de handhaving van orde en reinheid, met name ten aanzien van:

a. de behoorlijke opslag van materialen en materieel;

b. de regelmatige verwijdering van afval en afvalmaterialen.

13. Wanneer werknemers niet op andere wijze kunnen worden beschermd tegen het vallen van een hoogte:

a. zouden passende veiligheidsnetten of -schermen dienen te worden aangebracht en onderhouden; of

b. zouden betrouwbare veiligheidsgordels dienen te worden verstrekt en gebruikt.

14. De werkgever zou de werknemers de passende middelen dienen te verstrekken om hen in staat te stellen gebruik te maken van persoonlijke beschermingsmiddelen en dient erop toe te zien dat deze naar behoren worden gebruikt. Persoonlijke beschermingsmiddelen zouden dienen te voldoen aan de door de bevoegde autoriteit gestelde normen, waarbij voor zover mogelijk rekening wordt gehouden met ergonomische beginselen.

15. 1. De bouwmachinerieën en het materieel zouden per type of afzonderlijk, al naar gelang, door een bevoegd persoon dienen te worden onderzocht en beproefd op veiligheid.

2. De nationale wetgeving zou rekening dienen te houden met het feit dat machinerieën, apparaten en systemen, bij het ontwerp waarvan geen rekening is gehouden met ergonomische beginselen, beroepsziekten kunnen veroorzaken.

Steigers

16. Iedere steiger en gedeelte daarvan zou dienen te zijn vervaardigd van geschikt, degelijk materiaal en de afmetingen en de stevigheid daarvan zouden toereikend dienen te zijn voor het doel waarvoor de steiger wordt gebruikt; de steiger zou in goede staat dienen te worden gehouden.

17. Iedere steiger zou behoorlijk dienen te zijn ontworpen, opgebouwd en onderhouden ten einde te voorkomen dat deze bij normaal gebruik instort of verschuift.

18. De werkplatforms, loopbruggen en trappen van steigers zouden van zodanige afmetingen dienen te zijn en op zodanige wijze te zijn geconstrueerd en beveiligd dat personen niet het risico lopen te vallen of in gevaar te komen door vallende voorwerpen.

19. Een steiger zou niet overbelast mogen worden of oneigenlijk gebruikt.

20. Een steiger zou uitsluitend door of onder toezicht van een deskundig persoon mogen worden opgebouwd, ingrijpend veranderd of afgebroken.

21. Steigers zouden overeenkomstig de nationale wetgeving door een bevoegd persoon dienen te worden geïnspecteerd en de uitkomsten van die inspectie zouden dienen te worden vastgelegd:

- a. alvorens zij in gebruik worden genomen;
- b. daarna met geregelde tussenpozen;
- c. na elke verandering, onderbreking van het gebruik, blootstelling aan weersomstandigheden of aardschokken of enige andere gebeurte-

nis die van invloed zou kunnen zijn op de stevigheid of de stabiliteit daarvan.

Hijs- of hefwerktuigen en hijsgereedschap

22. De nationale wetgeving zou dienen te bepalen welke hijs- of hefwerktuigen en hijsgereedschap door een bevoegd persoon zou dienen te worden onderzocht en beproefd:

- a. alvorens zij voor het eerst in gebruik worden genomen;
- b. nadat zij op een bouwterrein zijn geïnstalleerd;
- c. vervolgens met door de nationale wetgeving te bepalen tussenpozen;
- d. na een ingrijpende wijziging of reparatie.

23. De uitkomsten van de ingevolge punt 22 hierboven verrichte onderzoeken en beproeving van hijs- of hefwerktuigen en hijsgereedschap zouden dienen te worden geregistreerd en, zonodig, ter beschikking te worden gesteld van de bevoegde autoriteit en de werkgevers en werknemers of hun vertegenwoordigers.

24. Ieder hijs- of hefwerktuig met een constant maximaal veilig draagvermogen en alle hijsgereedschap zou dienen te zijn voorzien van een duidelijk zichtbare vermelding van het maximaal veilig draagvermogen.

25. Ieder hijs- of hefwerktuig met een variabel veilig draagvermogen zou dienen te zijn voorzien van doeltreffende middelen om duidelijk aan de bestuurder aan te geven wat per geval het maximale veilig draagvermogen is en onder welke omstandigheden het van toepassing is.

26. Een hijs- of hefwerktuig of hijsgereedschap zou alleen zwaarder dan toelaatbaar mogen worden belast voor proefdoeleinden, zoals nader aangegeven door en onder leiding van een bevoegd persoon.

27. Ieder hijs- of hefwerktuig en alle hijsgereedschap zou naar behoren dienen te worden geïnstalleerd, zodat er onder andere voldoende ruimte is tussen bewegende delen en vaste voorwerpen en zodat de stabiliteit ervan is verzekerd.

28. Waar het nodig is om gevaar te voorkomen, zou alleen dan gebruik mogen worden gemaakt van hijs- of hefwerktuigen wanneer passende waarschuwingstekens of -voorzieningen zijn aangebracht.

29. De bestuurders of bedieners van door de nationale wetgeving voorgeschreven hijs- of hefwerktuigen zouden:

- a. een voorgeschreven minimum leeftijd dienen te hebben;
- b. naar behoren opgeleid en ter zake bekwaam dienen te zijn.

Vervoermiddelen en materieel voor grondverzet en transport van materialen

30. De bestuurders en bedieners van vervoermiddelen en materieel voor grondverzet of transport van materialen zouden dienen te zijn opgeleid en een proeve van bekwaamheid te hebben afgelegd overeenkomstig de vereisten van de nationale wetgeving.

31. Er zou dienen te worden voorzien in passende waarschuwings- of andere controlemethoden of -middelen om te waken voor gevaar door bewegingen van voertuigen en materieel voor grondverzet en transport van materialen. Er zouden speciale veiligheidsvoorzorgen dienen te worden getroffen voor het achteruit rijden van voertuigen en materieel.

32. Er zouden voorzorgsmaatregelen dienen te worden getroffen om te voorkomen dat voertuigen en materieel voor grondverzet en transport van materialen in afgravingen, of in het water vallen.

33. Wanneer nodig, zou materieel voor grondverzet en transport van materialen dienen te worden uitgerust met voorzieningen om te voorkomen dat de bediener wordt verpletterd door het omvallen van de machine of door vallende materialen.

Afgravingen, schachten, grondwerk, ondergrondse werkplaatsen en tunnels

34. Stempeling of andere ondersteuning voor enig deel van een afgraving, schacht, grondwerk, ondergronds werk of tunnel zouden alleen mogen worden aangebracht, veranderd of afgebroken onder toezicht van een bevoegd persoon.

35. 1. Ieder deel van een afgraving, schacht, grondwerk, ondergronds werk of tunnel waar personen werkzaam zijn, dient op de tijdstippen en in de gevallen, voorgeschreven door de nationale wetgeving, door een bevoegd persoon te worden geïnspecteerd en de uitkomsten van die inspectie zouden dienen te worden geregistreerd.

2. De werkzaamheden zouden pas na een zodanige inspectie mogen worden aangevangen.

Werkzaamheden onder overdruk

36. De maatregelen met betrekking tot werkzaamheden onder overdruk, voorgeschreven ingevolge artikel 21 van het Verdrag, zouden bepalingen dienen te omvatten die regels stellen ten aanzien van de omstandigheden waaronder het werk dient te worden verricht, ten aanzien van de te gebruiken installaties en apparatuur, het

medisch toezicht en de medische controle van werknemers en de duur van de werkzaamheden onder overdruk.

37. Iemand zou alleen in een caisson mogen werken, indien de caisson in de krachtens de nationale wetgeving vastgestelde voorafgaande periode door een bevoegd persoon is geïnspecteerd; de uitkomsten van de inspectie dienen te worden geregistreerd.

Heiwerkzaamheden

38. Alle heimaterieel zou van een goed ontwerp en een goede constructie dienen te zijn, waarbij voor zover mogelijk rekening wordt gehouden met ergonomische beginselen, en zou naar behoren dienen te worden onderhouden.

39. Heiwerkzaamheden zouden uitsluitend mogen worden uitgevoerd onder toezicht van een bevoegd persoon.

Werkzaamheden boven water

40. De bepalingen met betrekking tot werkzaamheden boven water, vastgesteld ingevolge artikel 24 van het Verdrag, zouden, waar passend, tevens dienen te omvatten de voorziening en het gebruik van geschikte en toereikende:

- a. borstsweringen, veiligheidsnetten en veiligheidsgordels;
- b. zwemvesten, reddingsvesten, reddingsboten (zodanig voorzien van een motor) en reddingsboeien;
- c. bescherming tegen gevaren, zoals reptielen en andere dieren.

Gevaren voor de gezondheid

41. 1. Door de bevoegde autoriteit zou een informatiesysteem dienen te worden opgezet, waarbij gebruik wordt gemaakt van de resultaten van internationaal wetenschappelijk onderzoek, ten einde informatie te verstrekken aan architecten, aannemers, werkgevers en vertegenwoordigers van werknemers inzake de gevaren die in het bouwbedrijf gebruikte gevaarlijke stoffen met zich mee kunnen brengen voor de gezondheid.

2. Fabrikanten van in het bouwbedrijf gebruikte producten en handelaars daarin zouden bij die producten informatie dienen te verstrekken omtrent de daarmee samenhangende gevaren voor de gezondheid en omtrent de te nemen voorzorgsmaatregelen.

3. Wanneer er materialen worden gebruikt die gevaarlijke stoffen bevatten en wanneer er afval wordt verwijderd of verwerkt, zouden de gezondheid van de werknemers en het publiek alsmede het behoud

van het milieu dienen te worden gewaarborgd zoals voorgeschreven in de nationale wetgeving.

4. Gevaarlijke stoffen zouden duidelijk dienen te zijn gemerkt en voorzien van een label met hun ter zake dienende kenmerken en instructies voor het gebruik. Zij zouden moeten worden gehanteerd op de door de nationale wetgeving of door de bevoegde autoriteit voorgeschreven voorwaarden.

5. De bevoegde autoriteit zou dienen vast te stellen van welke gevaarlijke stoffen het gebruik in het bouwbedrijf is verboden.

42. De bevoegde autoriteit zou haar rapporten inzake het toezicht op het arbeidsmilieu en de evaluatie van de gezondheid van de werknemers gedurende een door de nationale wetgeving voorgeschreven tijdvak dienen te bewaren.

43. Het handmatig tillen van buitengewoon zware voorwerpen, dat gevaar oplevert voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers, zou dienen te worden vermeden door het gewicht te verminderen, door mechanische hulpmiddelen te gebruiken of op andere wijze.

44. Wanneer nieuwe produkten, materieel en werkwijzen worden geïntroduceerd zou bijzondere aandacht dienen te worden geschonken aan de voorlichting en opleiding van werknemers met betrekking tot de gevolgen hiervan voor de veiligheid en de gezondheid.

Gevaarlijke atmosfeer

45. De maatregelen met betrekking tot een gevaarlijke atmosfeer, voorgeschreven ingevolge artikel 28, derde lid, van het Verdrag, zouden dienen te omvatten: voorafgaande schriftelijke vergunning of toestemming van een bevoegd persoon danwel enig ander systeem waarbij geen toegang kan worden verkregen tot een ruimte waarin een gevaarlijke atmosfeer kan heersen, dan alleen na het verrichten van bepaalde handelingen.

Brandpreventie

46. Wanneer nodig ter voorkoming van gevaar, zouden werknemers naar behoren dienen te worden opgeleid in de maatregelen te nemen in geval van brand, met name in het gebruik van vluchtwegen.

47. Wanneer nodig dienen passende visuele tekens te worden aangebracht om duidelijk de vluchtwegen aan te geven in geval van brand.

Stralingsgevaar

48. Er zouden door de bevoegde autoriteit strenge veiligheidsmaat-

regelen dienen te worden opgesteld en toegepast met betrekking tot werknemers in het bouwbedrijf die zich bezighouden met onderhoud, renovatie, sloop of ontmanteling van gebouwen waarin kans bestaat te worden blootgesteld aan ioniserende straling, in het bijzonder in de kernindustrie.

Eerste hulp

49. De wijze waarop overeenkomstig artikel 31 van het Verdrag moet worden voorzien in middelen en personeel voor de verlening van eerste hulp zou dienen te worden bepaald door de nationale wetgeving, na raadpleging van de bevoegde gezondheidsinstantie en de meest representatieve organisaties van de betrokken werkgevers en werknemers.

50. Wanneer het werk het risico van verdrinking, verstikking of een elektrische schok met zich meebrengt, zou het eerste hulp-personeel ervaren dienen te zijn in reanimatie en andere levensreddende technieken en vertrouwd dienen te zijn met reddingsmethoden.

Welzijn

51. In voorkomende gevallen dienen, afhankelijk van het aantal werknemers, de duur van de werkzaamheden en de plaats waar deze worden verricht, passende voorzieningen te worden geboden om voedsel of dranken te verkrijgen of te bereiden op of in de nabijheid van een bouwterrein, indien er geen andere mogelijkheid is om deze te verkrijgen.

52. Aan werknemers op bouwterreinen die op grote afstand van hun huis liggen zou, wanneer toereikende vervoersmogelijkheden tussen het bouwterrein en hun huis of een ander passend onderkomen ontbreken, een passend onderkomen ter beschikking dienen te worden gesteld. Er dient te worden voorzien in aparte toilet-, was- en slaapgelegenheden voor mannelijke en vrouwelijke werknemers.

IV. INVLOED OP EERDERE AANBEVELINGEN

53. Deze Aanbeveling vervangt de Aanbeveling betreffende de veiligheidsvoorschriften (in het bouwbedrijf), 1937 en de Aanbeveling betreffende samenwerking bij de voorkoming van ongevallen (in het bouwbedrijf), 1937.

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van de Aanbeveling naar behoren aangenomen door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie tijdens haar vijfenzeventigste zitting welke werd gehouden te Genève en voor gesloten werd verklaard op de tweeëntwintigste juni 1988.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekening hebben geplaatst op de tweeëntwintigste juni 1988.

De Voorzitter van de Conferentie,

(w.g.) WOLFGANG BEYREUTHER

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau,

(w.g.) FRANCIS BLANCHARD

Uitgegeven denegenentwintigste maart 1990.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H. VAN DEN BROEK